

Representantforslag nr. 110

(2008–2009)

fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Åse Gunhild Woie Duesund, Dagrūn Eriksen og Hans Olav Syversen

Dokument nr. 8:110 (2008–2009)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Laila Dāvøy, Åse Gunhild Woie Duesund, Dagrūn Eriksen og Hans Olav Syversen om å øke engangsstønaden ved fødsel og adopsjon fra om lag 0,5 G (ca. 35 000 kroner) til 2 G (ca. 140 000 kroner) for å legge til rette for flere fødsler

Til Stortinget

BAKGRUNN

Forslagsstillerne viser til at mange unge fødende uten arbeidstilknytning sliter økonomisk. Dette gir en krevende og usikker start. En rapport fra Rikshospitalet viser at halvparten av etnisk norske Oslo-kvinner under 25 år som blir gravide, velger abort. Professor Anne Eskild, som har laget rapporten, skriver at aborttallene er høyere jo yngre kvinnene er, og jo lavere utdanning de har. Hun mener at det er en sammenheng mellom dårlig økonomi og abort. Eskild uttaler til Dagbladet 22. juni 2008 at "Legers og advokaters barn er mer velkomne enn attføringsmottakere barn. Dette er sosial seleksjon". Familieterapeut Målfrid Bergaplass ved stiftelsen Amatheia, en rådgivningstjeneste for gravide, støtter Eskilds funn. "I rundt 20 pst. av henvendelsene vi får er økonomi utslagsgivende for kvinnenes valg om å beholde barnet eller ta abort", sier hun i samme artikkel.

Forslagsstillerne viser til at en mor som ikke har rukket å få arbeidsinntekt av betydning, vil få en engangsstønad på ca. 35 000 kroner til hjelp etter fødselen, mens andre foreldre kan få utbetalt fødselspenge på flere hundre tusen kroner på grunnlag av lønn. Forskjellene er økt i senere år, slik at de med høyest lønn får mer enn 12 ganger så mye som de mødrene som bare får engangsstønad. Og det er ikke bare i forhold til andre mødre at mødrene på engangsstønad

sakker akterut. De får mindre enn før også sett i forhold til vanlige arbeidsinntekter. I 1995 var engangsstønaden 11 pst. av en gjennomsnittlig kvinnelønn. I år er den bare litt over 9 pst. av gjennomsnittslønnen. Dette går særlig ut over studenter som får barn, og fødende som ikke har vært yrkesaktive tilstrekkelig lenge eller som har vært arbeidsledige over lang tid.

Selv om Norge ikke har opplevd samme dramatiske fall i barnetallene som enkelte andre europeiske land, får også kvinner her i landet for få barn til å opprettholde folketallet på sikt. Lave barnetall er en av hovedforklaringene på at vi kommer til å få mange eldre sammenliknet med antall yrkesaktive, noe som vil legge et sterkt press på offentlige budsjetter. Gjennomsnittsalderen på fødende i Norge har økt fra 26 år i 1975 til 30,3 år i 2007 ifølge Statistisk sentralbyrå. I Oslo er mødrene i snitt 31,6 år. Det er det høyeste tallet noensinne. Kvinner tar heldigvis lengre utdannelse, men samfunnet har ikke klart å lage økonomiske ordninger som gjør at dette på en god nok måte kan kombineres med å få barn.

Forslagsstillerne er enige med tidligere statsminister Kåre Willoch, som skriver i Aftenposten 9. mars 2008 at "Det virker sannsynlig at den sterke belønningen for å utsette fødsler, er blant flere forhold som medvirker til at mange venter lenger med å få barn enn man gjorde før." En gravid som tar abort, og utsetter å bli forelder til hun er blitt eldre, kan oppleve at hun og mannen får over 380 000 kroner mer fra staten enn hun ville ha fått hvis hun ikke hadde tatt abort. Forslagsstillerne spør seg i likhet med Willoch hvorfor ikke voksne mennesker skal kunne velge fritt når de ønsker å få sine barn, uten at den nødvendige støtten fra staten brukes til å påvirke valgene mellom tidlige og sene fødsler. Norge er en av verdens beste velferdsstater, men her er det snakk om en vesentlig mangel ved systemet. Det er bred politisk enighet om å forebygge abort, legge til rette for flere

fødsler og å bekjempe fattigdom og store sosiale forskjeller. Det er bred enighet om at kvinner skal ha mulighet til å kombinere studier og familie. Det er på høy tid at engangsstønaden for unge foreldre økes fra dagens ca. 35 000 kroner, eller om lag halvparten av grunnbeløpet i Folketrygden (1 G tilsvarer 70 256 kroner per 1. mai 2008), til ca. 140 000 kroner, tilsvarende to ganger grunnbeløpet i Folketrygden (2 G).

FORSLAG

På denne bakgrunn fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen om snarest å fremme forslag om å øke engangsstønaden ved fødsel og adopsjon fra om lag 0,5 G (ca. 35 000 kroner) til 2 G (ca. 140 000 kroner).

28. mai 2009